

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

AZ EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR KÖZLÖNYE.

Szerkesztői iroda: főtca, 203. szám.

Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.

Kiadó-hivatal:

Eperjesi Bank-Egylet könyvnyomdájában Eperjesen.
Ide intézendő minden előfizetés, hirdetés és a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben hához küldve:

Egy évre	4 frt.
Félévre	2 "
Negyedévre	1 "

Hirdetéseket elfogad: Haasenstein és Vogler Budapesten és Bécsben, G. L. Daube m. Frankfurtban.

HIRDETÉSI DÍJ:

háromhasábos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitlár minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adatnak. — Bérmentetlen levelek csak ismerős kezektől fogadtnak el.

Előfizetési felhívás

az

„EPERJESI LAPOK”

című

társadalmi s gazdasági hetilap II. negyedére.

Előfizetési feltételek.

Egész évre	4 frt
Félévre	2 "
Negyedévre	1 "

Az előfizetési pénzek az Eperjesi Bank-Egylet könyvnyomdájába intézendők.

Vidéki előfizetések legcélszerűbben postatalványnyal eszközölhetők.

Igazságszolgáltatási intézményeinkről.

Az országgyűlés kimondá a nagy horderejű elvet, hogy a kir. tábla decentralizáltassék; az ide vonatkozó kiviteli módozatokat pedig az igazságszolgálati bizottság már letárgyalta, meghatározá.

Kimondatott az elv, hogy Felső-Magyarországra szükséges egy másodbiróság, de a város, hol helyeztessék ez el, köztudomászerűleg még nincsen meghatározva.

Minket, eperjesieket a kir. táblának mint felelősségi bíróságnak, városunkban való elhelyezéséhez nemcsak helyi előnyök és érdekek kötnék, hanem előjogok is illetnek. Legyünk azért körültekintők, hogy ezen intézményt városunkba kapjuk, mert hiszen mi ily felelősségi hatósággal már évek hosszu során bírtunk.

Nem céloz a recriminatio, de a szomszéd szab. kir. város, Kassa, városunknak e minden tekintetben nagy vetélytársa, minden országos intézményt magához igyekszik vonni és kapcsolni, melyek nekünk is előnyünkre szolgálnának. — Így vonta magához a katonai sátoztábor építésének kedvezményét, így vonta magához az országos hitelbank felső-magyarországi fiókját, felső-magyarországi könyvnyomdászok egyletét: így igyekszik most magához kapcsolni a Felső-Magyarországra decentralizált kir. táblát is.

Mint hitelesen vagyok értesülve, szab. kir. Kassa város helyhatósági bizottsága f. évi március 26 tartott gyűlésében már tárgyalta a kérdést, s nem csak kérvényt intézett már e tekintetben a magas kormány illető közegeihez; nem csak felhívta országgyűlési képviselőjét az országházban minden erejével a cél elérésére hatni, hanem fel is ajánlotta e célra a város tulajdonát képező házak egyikét.

„Vigilantibus jura“ legyünk ébren mi is!

Vegyék városi igen tisztelt képviselőink e dolgot komoly aggodalommal, hogy ha befolyásukat kellő időben nem értékesítik, egy szép reggelre azon meglepetésben fognak részesítettetni, hogy a felső-magyarországi felelősségi forum Kassán helyeztetett el; dacára azon körülménynek, hogy városunk e célra oly középületekkel is rendelkezik, melyeknek átalakítására — mint Kassán — a magas kormányknak költséznie sem kellene.

Érdekében fekszik mélyen a dolog me-

gyénknek is; de érdekében fekszik ügyvédi kamaránknak is, melynek bizony szép előnyöket biztosítana a másod bíróságnak városunkban való elhelyezése.

Felhívom még szives figyelmét a címzett és megnevezett hatóságoknak és testületeknek azon körülményre: mily téves alapokra van fektetve azon eszme, hogy a lemesí és girálti kir. járásbíróóságok telekkönyveit decentralizálni akarják Eperjesről.

Telekkönyveinknek illetéknépeni szétforgácsolása épen a lemesí és girálti kir. járásbíróóságok érdekeit nem mozdítaná elő, mert hiszen ezen vidékeknek egyedüli piaca és közforgalmi központja Eperjes; de meg általában véve a dolgot, elvi szempontból, mindig kívánatos, hogy a telekkönyvek ott vezettesenek a hol birtokbíróóság székel.

Irratári kezelés szempontjából épen a lehetetlenségek sorába tartozik az ily szétforgácsolt telekkönyvek pontos vezetése.

Ajánlom e körülmények szives megfigyelését országgyűlési tisztelt képviselőinknek messzehatoló figyelmükbe, hogy befolyásukkal városunk és megyénk jelzett és feltüntetett érdekeit támogatni sziveskedjenek.

Eperjesen, 1879-ik évi ápril hó 3-án.

Sz. L.

Gyászünnepegy.

A helybeli ág. hitvallású evang. magyar-német egyházban vasárnap, vagyis múlt hó 30-án tartatott meg a gyászünnepegy dicsőült Zsedényi Ede, volt egyetemes egyházfelügyelő végtisztességére.

A templom belseje a gyászos alkalomnak megfelelő jelleget öltött. — Az oltár, valamint az annak közelében levő ablakok feketével voltak bevonva. Az oltár előtt a koporsó volt felállítva s oldalain a dicsőültnek kitünően sikerült nagyobbított alakú fényképe.

A viaszgyertyák lángjai s a csillár fénye még inkább fokozták az ünnepies komor külszint. Az oltár közelében a helyben székelő hatóságok képviselői foglaltak helyet, köztök a helyben állomásozó cs. kir. 5. sorszámú tisztikar. A padokat nagyszámú díszes közönség foglalta el.

Emelkedett hangulat uralkodott a jelenvotakon, mely még fokozódott, midőn nagytiszteletű Sztehlo János főesperes ur az oltár elé lépett s rövid alkalomszerű ima után szépen kidolgozott s érdekes részleteket tartalmazó gyászbeszédet tartott, mely az összes jelenvotak figyelmét már annyival is inkább lekötötte, mivel a szónoknak már hivatalos állásánál fogva, gyakrabban alkalma volt a dicsőülttel személyesen érintkezni, s így jellemével s lelki irányzataival közvetlenül megismerkedni.

Az alábbiakban Cigán János gyorsíró ur feljegyzései nyomán közöljük a beszédet.

Tisztelt gyászoló gyülekezet! A f. é. február 20-án legmélyebb gyászba borult a hazai protestans egyház országszerte, elszenderülvén az úrban életének 77-ik évében a dicső emlékezetű néhai nagyméltóságú Zsedényi Eduard ur, az egyháznak felkent lelki, érdemdus, fáradhatlan egyetemes felügyelője, s akkoron, midőn hivatalos körlevelekben e gyászeményt esperességünk egyházainak tudomására juttattam, azt mondták, hogy egész hivataloskodásom legszomorubb tisztjét teljesítem az által a mint ezt tudomásunkra hozom — így ismétlem, és mondom, hogy egész hivataloskodásom legdiszesebb, de egyszerűsággal legnehezebb tiszt-

jét teljesítem most, a midőn arról van szó, gyászbeszédet mondani a dicsőült felett s megújítani emlékezetét a nagy férfúnak, a kit oly és annyi lelki örömmel neveztünk magunkénak.

Mit mondják tisztelt gyülekezet! Megújítani emlékezetét a dicsőültnek? hiszen az mélyen él minden magyar — nem csak protestans — honpolgár szívében, kivált a ki csak egyszer látta is alakját életében, a ki csak egy részét is hallá azon emelkedett felkent értelmű beszédeinek, melyekkel szerény egyházzüléseinknek országos jelentőséget kölcsönzött, s a melyek elhatottak a trón zsámolyáig, a melyek elhatottak a haza határára túl messze, mindenfelé, a hol csak protestans emberek és szabadság boldogsága léteznek.

A mi különben köztudomású, elmondhatom minden tulszám nélkül t. gyülekezet, hogy Zsedényi Eduard mindég tiszteltet fog említtetni a protestansok által a legkésőbb időkig, s hogy neve soha ki nem hal, különösen a magyar protestansok szívéből — míg csak egy dobog.

Zsedényi Eduard nevezetes, sőt mondom közös tiszteltetésben részesülő történelmi jelentőségű férfiú t. gyülekezet, s méltán kérdezhetik, honnan ezen rendkívülség, holott Zsedényi E. származására nézve nem is valami magas állású családnak sarjadéka, hisz rang és vagyonra, általában külső előnyökre nézve, hitsorsosai közül nagyon sokan felülmúlták őt!?

Megkísértem megfelelni ez iránt ezen kérdésre, ecsetelni kívánván előttetek azt, hogy minő embernek ismertük mi ezen elhunyt egyetemes felügyelőnek, hogy mily ember volt ő mindnyájunk buzditása és lelkesítésére, s hogy mily embernek ismerték őt mindazok, kik közelebb érintkezésbe jöttek vele a cselekvés utain.

Ha igaz, t. gyülekezet, hogy amit az irás mond: „a szívnek tisztaságából szól a száj,” ugy nem aggodom én is ez igen fontos feladatommal szemben, mert nem szükség nagyitanom valamit, s nem is szeretnék tulozni semmit, de az elmondandókra nézve a legkevesb sem lehet kétes, hiszen Zsedényi E. neve tiszta, érdemei pedig mondhatnám a napnál is világosabban fényeskednek a mi lelki szemünk előtt! így tehát csak egyszerű s a legfőbb vonásokban kell elmondanom azt, a mit Zsedényi Eduardról biztosan tudok, s a mit róla legfőbb részben ország-világ is tud, — megteszem azt pedig legőszintébb és legtisztább meggyőződéseim alapján.

Zsedényi Eduardot mi olyan embernek ismertük t. gyülekezet, a ki nem csak ihletett hitteljes és mélyen vallásos ember volt, hanem a kinek e mellett az volt fő tulajdonsága, legkiválóbb és legjellemzetesb sajátysága, hogy ő nála a vallásosság a hazafisággal, az egyház iránti szeretet a haza szent szerelmével összeforrt s lelkének legbensőbb gyökerévé olvadt. — Ez volt Zsedényi E. lényege t. gyülekezet, s ez valóban megfejtí nyilvános életének legfontosb s legkiválóbb mozzanatait.

Gyakran hallám gyermekkori játszótársaitól t. gyülekezet, hogy a dicsőült már mint gyermek felette kedvelé az úrnak szent házát s hogy szülővárosában Lőcsén a nyilvános istentiszteletben a templomi kar énekesei között foglalt helyet, s nagy lelki örömmel és buzgósággal éneklé vallásunk szent énekeit. — Megtartá lelkének ezen egyházas irányzatát később is, sőt megtartá azt egész életén keresztül s volt alkalom, t. gyülekezet, hivatalos állásomból kifolyólag közvetlen közelébe tulve 18 év leforgása alatt az évi egyházkerületi és egyetemes közgyűlések alkalmával a gyűlést megelőzői szokott nyilvános istentiszteletben látnom azt, hogy a dicsőült kezébe vett az énekes könyvet, és éneket magasan a lelkes hívőknek énekeibe vegyíté, különösen ama diadaléneket, miszerint: „Erős várunk nekünk az Isten”, s valódi lelki épülésnek szemléltet az mindannyiszor és tanujelét adá annak is ezáltal kétségkivül a dicsőült, hogy szereté vallását, hogy szive mélyéből érzé annak magasatos, üdvteljes buzditó mély hatását és erejét, s hogy tisztelt az egyházat és méltó tiszteltetésben tudja tartani annak összes szentelt intézményét. — Ennek azonban ő t.

gyülekezet sokkal kétségtelenebb tanbizonyosságát adá, kilépve a maga idejében az egyház nyilvános küzdterére, még pedig nem — mint rendszeresen hiszik 1859-ben — hanem már 3 évvel előbb, t. i. 1856-ban és pedig itt nálunk Eperjesen. Itt volt tehát az első fellépése.

Ugyanis, mint mondtam, az 1856. év nyarán leérkezvén hozzánk az akkori cs. kir. vallásügyi ministeriumtól egy egyház szervezeti tervjavaslat véleményezés végett, ezen cs. kir. vallásügyi ministerium tervjavaslata 6 sz. kir. város esperességének közgyűlésén tárgyalatott leányiskoláink termeiben. — Zsedényi Ed., mint akkoron a löcsei egyháznak kiküldöttje és képviselője többi közt azt mondá a gyűlésre kiküldött jogi biztos jelenlétében: „az nem lehet, ugymond, hogy a vallásügyi ministerium Bécsből mintegy táviratilag kormányozza a mi egyházunkat!” Ez volt Zsedényi Ed. egyházi ténykedésének első kezdete, e részletre már talán nem igen sokan fognak emlékezni, miről azonban nekem, mint akkoron esperességi jegyzőnek hivatalosan van tudomásom. A kik az akkori tényeket ismerik, t. gyülekezet, azokra nézve nem is szükség azt külön kiemelni, hogy a dícsőültnék ezen nyilatkozata lón irányadóvá az egész tárgyalásra nézve, minek folytán azután az említett egyház-szervezeti tervjavaslat el is fogadtatott.

Hogy mi történt azután 3 évvel később Késmárkon, 1859-ben az első szeptemberi vallásügyi nyílt parancs alkalmával, kérdem t. gyülekezet, van-e az országban, de sőt egész Európában mivel, értelmes ember — itt ismét hozzá teszem, hogy nem csak protestans — a ki azt nem tudná, mi történt ottan?!

Szabad legyen itt, t. gyülekezet, egy jeles kortársunk igen helyes és találó következő szavait idéznem, a ki azt mondá: „mikor a híres késmárki egyházkerületi gyűlésen 1859. szeptember 29-én Zsedényi Ed. ajkain felhangzott a tiltakozás a hatalom erőszakoskodásai ellenében, ő azt jól tudta, hogy a protestantismus önkormányzata mellett emelt szózatával egyszersmind a hatalom egész rendszerét támadja meg, de ő azt még is megtette, miután éppen azt akarta.” (Vége köv.)

Az „Eperjesi Széchenyi-kör” nyilvános előadása.

A Széchenyi-kör színészeti szakválasztmánya, melyet tél kezdetén a szintársulat itt időzése, később a farsang, végül a hangversenyek folytonosan kényszerű téltelenségben tartottak, végre mult hó 29-én ismét egy nyilvános szineloadást rendezett, mely sikerére nézve méltóképen sorakozik a legutóbbi december 21-én tartott előadás mellé.

Ez alkalommal eredeti magyar színmű, még pedig színirodalmunk egyik gyöngye, Szigligethy híres pályanyertes vigjátéka: „Fenn az ernyő nincsen kas” került színre. A gyönyörű nyelvezetű, verses darab oly kitűnően volt betanulva és előadva, miszerint dacára, hogy kevés benne a cselekmény s meséje egyszerű s nem éppen érdeklésítő, közönségünk figyelmét kezdettől végig lekötve tartotta, s az egyes jelenetek úgy mint az egész előadás benyomása a lehető legjobb volt. De lássuk az egyes szereplőket.

Léva y István ur Donátfi szerepében a zsembe, kapzsi, de nevének végre is mindenben engedő családapát oly kitűnő természetességgel alakította meg, hogy játékában a költő előtt lebegett jellemképnek egyetlen vonása sem ment veszendőbe; a Donátfi és neje közötti kis házi viszályok jelenetei a legélénkebb hatást gyakorolták; ezen utóbbit, Donátfiét Hruska-Kollár Irma urhölgy adta, feladatának, — hízegés nélkül mondhatjuk — tökéletesen megfelelvén; a hol a színpadi megjelenés előnyei s a legkellemesb organum, a helyes felfogás és ügyes játék oly szerencsésen egyesülnek, mint Hruskáné urhölgyben, ott a siker biztos s a hatás el nem téveszthető. A véralak és gondolkodásmódra nézve annyira elütő nővéreket: Gizellát és Etelkát Faggyas Etelka és Kollár Berta urhölgyek személyesítették; mindketten tökéletesen helyükön voltak, Faggyas Etelka urhölgy kecses otthonosságot mutatott s természetesen bensőséggel játszott; Kollár Berta urhölgy pedig Etelka sentimentalis szerepének nehézségeit oly szeretetreméltó könnyedséggel győzte le, minőt első fellépésnél ritkán láthatunk. Zsitkovsky Gizella urhölgy Borsosné jelentéktelen szerepében is érvényesíteni tudta szép tehetségeit, melyekkel, reméljük még hálásabb szerepekben is lesz alkalmunk megismerkedni. Joób Imre ur Rejtei szerepében, — mely a leggyakorlat.abb színészt is ugyancsak próbára teszi, — valóban remekelt: szembenéző elemében volt, s annyi élénkséget, eleganciát, humort és „esprit“-t fejtett ki, miszerint ezen szerep egymaga képes lett volna a közönséget kielégíteni. Ruby Géza ur végül, b. Várkövy néhez s nem éppen hálás szerepének teljesen megfelelt, jelenetei kivált Etelkával kitűnően sikerültek.

Kedves kötelességet teljesítünk tehát, midőn e fényes sikerű előadásért közönségünk nevében köszönetet szavazunk egy a részt vett hölgyek- és uraknak, mint a színészeti szakválasztmány elnöke: Szabó Ede urnak, s jegyzője: Szmoligovics Szilárd urnak, kiknek buzgalma az előadás előkészületeinek minden nehézségeit leküzdte.

Ezen szép eredménynek regisztrálása után kevésbé kellemes feladat vár reánk midőn constatálnunk kell, hogy közönségünk részvéte ezen utóbbi előadásban (ideértve még a körnek féláron bemenetre jogosított tagjait is) úgy mint az utóbbi hangversenyben is, sokkal kevésbé volt kielégítő, mint máskor, sőt — majdnem mondhatnók — az egyesületünk iránti érdeklődés csökkenéséről tett tanúságot.

Nem szabad elhallgatnunk ezt, mert talán szívesebben vesznek idejekorán egy kis figyelmeztetést, mint vennék később annak tapasztalását, hogy a Széchenyi-kör a részvételesség által elkedvetlenülve működését szűkebb körre kényszerül szoritani.

Vajjon mi indíthatta közönségünk nagy részét arra, hogy úgy az utóbbi hangverseny, mint a szineloadás alkalmával távolléte által tündökljön? Azt mondják: sok a mulatság, és sok a költség! előbb a farsang, aztán Patti, aztán szegedi aláírási iver s most Geröfy társulata vették s veszik igénybe figyelmünket és erszényünket. De hiszen mindedig úgy tapasztaltuk, hogy a dilettáns előadások a szintársulatoknak tudnak csak ártani, nem pedig fordítva; — és aztán: a színházlátogató közönség tulajdonom részét a kör tagjai képezik, ezek pedig majdnem ingyen részesülnek a félfizetéses előadásokban. Vagy talán a házi előadások által vagyunk elkényeztetve? csak nem fogjuk sokalni a szellemi élvezetet, melyet a kör nyújt? — vagy éppen a blazirtat akarják játszani néhányak? — mintna bizony valami jobbhoz volnánk szokva!

Azon szemrehányást is hallottuk, hogy a Széchenyi-kör a maga számára rendez előadásokat, holott mindenki vetélkedik, hogy a szegedi inségeseken segítsen. Erre nézve — miután érdekünkben van, hogy félre ne értsünk, csak azt jegyezzük meg, hogy a kör alapszabályai értelmében köteles oly előadásokat rendezni, melyeket tagjai díjtalanul (illetve féláron) látogathatnak meg, ha tehát e kötelezettségünknek a téli hónapok alatt nem felelünk meg, a tagok jogai sérelmet szenvednének és így a kört sokkal több és sokkal méltóbb szemrehányás érné; az az esetleges tiszta bevétel a mely a kör pénztárát illetné meg, a legtöbb esetben (mint például az utóbbi előadásnál is) nem létezik, mert a költségek csak ügyvelbajjal fedeztetnek, s ha a kör elvállalja a netáni deficit fedezését, talán az a néhány forint felüliség is, a mely esetleg előállhat, méltán illeti meg pénztárát. A kör minden előadásnál a legnagyobb nehézségekkel küzd, mert színpadunknak majdnem semmi felszerelése nincs, ha tehát arról apránként nem gondoskodunk, (e célra rendeztetik a f. hó 14-én tartandó előadás) az egyes előadások költségei soha csökkenni nem fognak. Hozzájárul ezekhez az, hogy egyesületünk magát casino módjára berendezte, sőt zongorával is ellátta mindjárt az első évben, a nélkül, hogy, mint casinónál történni szokott, tagjaira kezdetben nagyobb díjakat vetett volna ki. Ennek folytán a kör adósságokat vállalt magára, melyek törlesztése jelenleg bevételeinek nagy részét kimeríti; ki fog gondoskodni fennállásunkról, ha mi magunk nem teszszük azt? Ha a Széchenyi-kör anyagilag tönkrejutván erkölcsileg is megszűnnék létezni, ez sokkal nagyobb kár volna mindazon jótékony célokra, melyekre már nem egyszer adóztunk, mintsem az, hogy a kör időnként saját szükségletei fedezésére is igénybe veszi a közönség bőkezűségét. E mellett ne feledjük hogy a Széchenyi-körnek eddigi, fennállása óta létrejött öt nyilvános előadása közül három jótékony célra rendeztetett s csak kettőnél érvényesített a tagok kedvezményes bemeneti joga és a kör pénztárának igénye; a Széchenyi-kör a szegedi szerencsétlenség hírülvétele után azonnal, majdnem rögtönözve előadást rendezett e célra s csak közönségünk lanyhább részvéteinek tulajdonítható, hogy a tiszta bevétel a 245 frtot meg nem haladta; f. hó 24-én pedig ugyancsak a Széchenyi-kör ismét nyilvános előadást rendez a szegedi árvizkárosultak javára. Azt hisszük tehát, hogy benünket e részben vád nem terhelhet.

A baj másutt rejlik, a részvét csökkenésének oka másutt keresendő. Közönségünknek még csak igen csekély része tudja, vagy akarja felfogni azt, hogy, ha kívánjuk, miszerint a Széchenyi-kör fennálljon és virágozzék s folyton részesítsen azon immár általánosan elismert előnyökben, melyeket társasköreink fennállása óta élveznek, akkor a Széchenyi-körnek minden vállalata iránt egyaránt érdeklődést és rokonszenvet kell mutatnunk, nem csak ott és nem csak akkor, a hol s a mikor saját személyünk vagy a hozzánk közelálló által vannak érdekelve, — mert csak a közszellemnek ily folytonos éienk nyilvánulása által adhatjuk meg egyesületünk föllépésének azon erkölcsi súlyt, tagjainak azon buzgalmat, melyet a lefolyt télen oly szépen láttunk fejledezni, s mely nélkül a Széchenyi-kör céljait soha meg nem valósíthatná!

Arra kérjük tehát a kör tagjait, miszerint magukat valóban a kör tagjainak nem pedig szemlélőinek tekintsék, s hogy magukat a körrel teljesen azonosítva, ha már mással nem, legalább változatlan érdeklődésükkel igyekezzenek előmozdítani zsenge vállalatunk fölvirulását.

Közönségünk java-része itélt már a Széchenyi-kör felett; itéletének fényes hirdetői: a tagok számának rohamos szaporodása a mult télen s azon rendkívüli látogatottság, melynek kivált házi elő-

adásaink örvendtek. A mit remélni alig mertünk volna: a legnagyobb nehézség le van küzdve: a tér megvan hódítva! most már csak meg kell tartanunk azt, a mit kivívtunk; reméljük, hogy közönségünk érdeklődése nem volt szalmatíz, s hogy azon egyesületet, mely immár összes közművelődési mozgalmainkat magába öleli s a nemzeties társadalmi haladás eszméit itt minálunk legméltóbban képviseli, nem tekinti közönségünk divatcikknek, melyet ma felkap, holnap pedig elejt a „saison” változó szeszélye. B. A.

Eperjesi Széchenyi-kör.

A „Természettudományi estélyek” harmadikának ideje legközelebb fog meghatározatni s közzététetni.

A magyar irodalmi szakválasztmány által rendezett „Természettudományi estélyek” második f. évi március hó 31-én esteli 6 órakor tartott meg, mely alkalommal Bodjászky János főgymn. ny. r. tanár tartott kísérletekkel egybekapcsolt előadást folytatolag: A víz chemiai alkatrészeinek ismertetéséről. Ezen előadásában a viznek azon alkatrészét ismertette előadó, mely meggyujtható, alig látható lánggal ég el, de mindamellett ropant hőséget fejleszt s ezen alkatrész nem más, mint a hidrogén, vagyis köneny. — Tudjuk azt, hogy igen sok fém létezik, mely a víz oxigénjével egyesül s a hidrogént szabaddá teszi. Ha ilyen fémeket vízbe vagy nedves levegőre teszünk, elvesztik fényüket s megrozsdásodnak. S mi ez a megrozsdásodás tulajdonképen? Nem egyéb mint élenyülés. A víz tehát nemcsak villamosság, de bizonyos fémek által is szétbontható. A villamosság által mindkét alkatrész t. i. az oxigén és a hidrogén elkülönítve nyerhető, fémek általi szétbontásnál az éleny a fémmel egyesül, s a hidrogén szabaddá válik. Ilyen fémek közé tartozik a Kalium, mely rendkívül hevesen egyesül az élenyvel s eközben a hidrogént meg is gyujtja. Ezen fém még a jég felületén is meggyul. A Natrium hatásában már szelidebb; hideg vízben sutorogva uszik de nem gyul meg; forró vízben sárgás lánggal ég el. Végre a horgany, mely közönségesen használtatik köneny előállítására, vízbe dova lassan egyesül ugyan az élenyvel, de kénsavas vízben igen heves a hatása.

Erre a köneny előállításának bemutatása után áttért előadó a köneny tulajdonságainak leírására. A tulajdonságok megállapítása igen szép s fényesen sikerült kísérletek alapján történt. Ezen kísérleteknél látható volt, hogy a hidrogén csakis ott égett el, a hol levegővel vagy oxigénnel érintkezett, tehát az edény nyílásánál; tapasztaltuk továbbá, hogy a kiömlő hidrogén egészen hideg test által, a nagyon likacsos platinaszivacs által is meggyujtható; láttuk a hidrogénláng csekély világító erejét, valamint azon módokat is, melyek szelint szépen világítóvá tehető; hallottuk a hidrogénláng zöngését s meggyőződést szereztünk magunknak ezen test csekély fajsúlyáról; végre be lön mutatva a víz két alkatrészének egyesítése: a durranó lég, melynél láhattuk, hogy a kellő előirányzattal előállított durranó lég lángjában a legtűzállobb anyagok is viaszként elolvadtak, mások mint pl. az acél szikrázva el is égtek, a lángba tartott mézdarab pár pillanat alatt fehér izzásig fölhevült és vakító fényt árasztott.

Ezzel befejezte a tudós előadó érdekes értekezését a víz chemiai alkatrészeinek ismertetéséről, melyet a valóban nagy számmal egybegyűlt női s férfi hallgatóság a legnagyobb érdekléssel figyelemmel hallgatott meg s csakis elismeréssel tartozhatunk a buzgó s fáradhatlan előadó urnak, hogy a természet világában nagy szerepet játszó víz két alkatrészét oly szellemes s gyönyörködteve oktató modorban volt alkalmunk megismerhetni. Várva várjuk e szép előadások folytatását. Adiv effendi.

Az „Eperjesi Széchenyi-kör” színészeti szakválasztmánya által mult hó 29-ik napján saját tagjai részére rendezett ingyenes előadás 90 frt 60 kr. brutto jövedelmet eredményezett, mely összeg, tekintettel a színpad felállításával s a teremnek — a próbák megtartása miatt — majdnem egy heti fűtésével egybekötött nagyobb kiadásokra, — maga ez előadás által felemésztetett.

Különbén ezen hivatalos jelentéséből — reményilem — senki sem fogja azon következtetést vonni, mintha bizony ez alkalommal előadásunk kitűzött céljának meg nem felelt volna, — mert ha „jövedelem” lesz jelgénk, nem Széchenyi-köröket, — de más consortiumokat fogunk létesíteni.

Mi ez előadással tagjainknak tartoztunk s nekünk nem szabad megfeledeznünk a tagjainkkal szemben magunkra vállalt kötelezettségről még az esetben sem, ha biztos tudomással bíránk a felől, hogy kiadásaink előreláthatólag felülhaladják a bevételt.

Kötelességemnek tartom egyuttal a t. közreműködőknek ez alkalommal fellépésükért a választmány nevében köszönetet mondani.

A színészeti szakválasztmány további működését illetőleg — van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy mint mindig, úgy jelenleg is tisztán emberbaráti rokon-

Élni alig mertünk
le van küzdve: a
sak meg kell tar-
talmatú, s hogy
szesz közművelő-
eli s a nemzeties
nálunk legméltób-
ségünk divatcikk-
ig elejt a „saison“
B. A.

nyí-kör.

stélyek“ harmadi-
meghatározatni s

valasztmány által
stélyek“ második
6 órákor tartatott
ky János főgymn.
kel egybekapcsolt
iai alkatrészeinek
an a viznek azon
ely meggyújtható,
mindamellet ropl-
katrészt nem más,
y. — Tudjuk azt,
a viz oxigénjével
teszi. Ha ilyen
regőre teszünk, el-
nak. S mi ez a
Nem egyéb mint
csak villamoság,
bontható. A villa-
t. i. az oxigén és
fémek általi szét-
gyesül, s a hydro-
k közé tartozik a
egyesül az éleny-
g is gyújtja. Ezen
gygul. A Natrium
vizben susstorogva
vizben sárgás láng-
mely közönségesen
a. vízbe dobva las-
de kénsavas víz-

ak bemutatása után
aságainak leírására.
igen szép s fénye-
történt. Ezen ki-
a hidrogén csakis
gy oxigénnel érint-
sánál; tapasztaltuk
gén egészen hideg
atinaszivacs által is
nláng csekély vilá-
okat is, melyek sze-
allottuk a hidrogén-
szereztünk magunk-
ról; végre be lön
k egyesítése: a dur-
gy a kellő előirány-
vadtak, mások mint
ek, a lángba tartott
ehér izzásig fölhe-

lódó érdekes érte-
zeinek ismertetésé-
zámmal egybegyűlt
nagyobb érdekkel s
csakis elismeréssel
atlan előadó urnak,
gy szerepet játszó
emes s gyönyörköd-
kalmunk megismer-
adások folytatását.
Adiv effendi.

ör“ színészeti szak-
ik napján saját tag-
előadás 90 frt 60
yezett, mely összeg,
ásával s a teremnek
tt — majdnem egy
yobb kiadásokra, —
ztetett.

s jelentéséből —
ia azon következte-
alkalmali előadá-
nem felelt volna, —
génk, nem Széchenyi-
iumokat fogunk lé-
inknak tartoztunk s
kezünk a tagjaink-
kötelezettségről még
udomással bírnánk a
thatólag felülhaladják

a egyuttal a t. közre-
ellépésökért a választ-
ndani.
tmány további műkö-
ncsém a nagyérdemű
ára hozni, hogy mint
an emberbaráti rokon-

szenyvtől vezéreltetve, elhatároztuk, miszerint a
folyó áprilhó 24-én. — ő felségeik ezüst lakadal-
mának megünneplése alkalmával tartandó nyilván-
os előadás, a szegedi vízkárosultak javára fog
rendeztetni.

Ezt megelőzi az áprilhó 14-iki (husvét másod
ünneppnapja) nyilvános szineloadás (Chassé-croisé,
Nöudvarlás és Gringoire) melyek közelebbi adatai
szinlapok által fognak közzététetni.

Ez előadásra előjegyezhetni T. Kósch Frigyes
ur kereskedésében, hol áprilhó 10. napjától kezdve
jegyek is átvethetők.

Az előadás tiszta jövedelme az amugy is
nagyon szegényes szini felszerelésünk egyes leg-
szükségesebb tárgyainak beszerzésére van szánva.
Szmoligovics Szilárd s. k.

Nyilvános nyugtázás. — A szini könyvtár
gyarapítására T. Rajner Vilmos ur különféle szin-
darabokat (13 darabban) részint könyvekben, rész-
szint kéziratban s egyuttal leszerepezve volt szives
nekünk átküldeni. — miért is kötelességemnek
tartom nevezett adakozó urnak hálás köszönetemet
nyilvánítani. Szmoligovics Szilárd s. k.,
sz. sz. v. könyvtárnok.

Rájner Vilmos ur a Széchenyi-körnek 15 fű-
zetet ajándékozott, melyek részint írott, részint
nyomatott alakban német színműveket tartalmaz-
nak. Ezekért a kör nevében köszönetét nyilván-
nitja a könyvtárnok.

Különfélék.

Sárosmege alispánja által az alföldi Szeged,
Tápé, Algyő és Dorozsma községének vízkárosult-
jai javára gyűjtött adományok kimutatása.

Linkesch Samu özvegye 20 frt, Podraczky
János 5 frt, Mész Frigyes és családja 12 frt, Sáro-
smege központi tisztikara 70 frt, A szekesői
járás szolgabirójának gyűjtése 72 frt 83 kr. A
felső-tárcai járás szolgabirójának gyűjtése 47 frt
60 kr. — Összesen 227 frt 43 kr., azaz kétszáz-
huszonhét frt 43 kr. mely alulírt napon a belügy-
ministeriumnak felterjesztetett.

Kelt Eperjesen 1879. március 31-én.
Fontana János ur enkrászdájában a szegedi
árvizkárosultak javára adakoztak: Fontana 10 frt,
Schwarz János 4 frt, Zavatzky Szilárd 2 frt, Kóch
János 2 frt, Gallotsik Vilmos 2 arany, Jakob
Löwy 1 frt, Kribel Elek 1 frt, Carl Dunkel 10
frt, Háwel György 1 frt. Összesen 31 frt és 2 db
arany.

Az „Eperjesi társaskörben“ a szegedi árviz-
károsultak javára adakoztak: A. G. 2 frt, Péchy
Zsigmond 6 frt, Dessewffy József 5 frt. Összesen
13 frt.

A szegedi árvizkárosultak javára az „Eper-
jesi Széchenyi-kör“ben adakoztak: Berzeviczy Ti-
vadar 5 frt, Berzeviczy Albert 4 frt, Szentandrassy
Lajos 5 frt, Nyékhegyi Mayer 5 frt, S. F. 4 frt,
M. B. 2 frt. Összesen 25 frt.

A szegedi vízkárosultak javára az eperjesi
társadalmi egyletben adakoztak: H. Rosenberg 5
frt, dr. Breyer 3 frt, Dubszky Imre 1 frt.

Lótenyésztés. A nagyméltóságú m. k. föld-
művelés ipar és kereskedelmi ministerium az állami
lótenyész-intézetek részére egy éves méncsikóknak
évenként leendő beszerzését határozta. Erről az
illető tulajdonosok azzal értesítettek, hogy az
erre vonatkozó szabályzatot a városi levéltárnok-
nál megtekinthetik.

A Máriavölgyi vastelep Bártfa szomszédjáb-
ban, megszűnik, ami igen szomorító jelenség, mert
a vasipar Magyarországnak másodhelyen álló nagy-
ipara, első helyre a malomipart helyezvén. Vigasz-
taló e mellett az, hogy ennek helyébe, ugyanott,
egy hajlított bikkaszékgyár emeltetik egy külföldi
cég által.

Dessewffy Aristid tábornok — a 13 aradi
vértanuk egyikének — szép nagy állóképe érke-
zett meg a collegium diszterme számára; mintegy
pótlásul a szobornak, mely ezen hős emlékére
előzetott valamely közhelyen felállítatni, melynek
helyébe és árán egy jogi tanszék nyittatik „Des-
sewffy Aristid neve alatt. A képet Than Mór tes-
tette Budapesten 600 frton. Látható minden szer-
dán és szombaton 2 és 3 óra közt.

A rózsanteai Kreizer-házat Bielek László
vette meg közárverésen 9000 frt áron.

Színház. Gerőfi Andor szintársulata f. hó
1-én kezdte meg előadásai sorát. Előadták eddig
a „Cornevillei harangok“, „Piros bugyelláris“, „Her-
cegasszony“ s „Kisasszony feleségem“ című ope-
retteket.

A „Cornevillei harangok“ nálunk is megtet-
ték hatásukat. A színházat rég nem töltötte meg
oly nagyszámu közönség, mint ez este. Gerőfiről
mondhatjuk, hogy az említett darabokban oly el-
lenállhatatlan játékok fejtett ki, mely a közönséget
zajos tetszésnyilvánításokra ragadta. Az első ope-
retteben a „tekints ide, tekints oda“ kezdetű dalt
ismételni kellett, ugyszintén a hercegasszony abc-
jét, míg a „Piros bugyelláris“-ban előforduló dalok
valósággal gyűjtöttek.

Gerőfiné mellett különösen kitűntek: Lipthai
Laura, Balog s a Litzenmayer-nővérek, kik gyö-
nyörű magántáncokkal arattak tetszést.

Különben nem lehet feladatunk két-három
előadás után azok részletesebb taglalásába bocsát-

kozni; annyit azonban mondhatunk, hogy szinpa-
dunkon már rég nem láttunk oly kerekded ope-
rette-előadásokat. Megemlitendők tartjuk, hogy
a sikert, a kitűnően betanult kardalok s a szin-
házi zenekar nagyban előmozdították.

Zur Errichtung der Lehrwerk- stätten.

Die „Oberung. Handels- und Gewerbezeitung“
veröffentlicht aus einem im „Mährischen Gewerbeblatt“
erschienenen Artikel folgende, auf unsere heimathlichen
Verhältnisse passende Stellen welche wir im Nachfol-
genden reproduziren.

Wer die Lehrwerkstätten errichten soll? Nun,
man ist schnell herbei mit der Antwort? „Aus öffent-
lichen Mitteln der Staat, die Gemeinde. Der Staat,
die Gemeinde haben die besser situierte Bevölkerung-
klasse mit Hochschulen, Gymnasien, Realschulen, Ge-
werbeschulen beschenkt aus öffentlichen Mitteln; ist es
unbillig, daß sie auch die Kosten der Erziehung der
armen Bevölkerung bis zur Erwerbsfähigkeit be-
streiten?“

Wenn ich die Frage in dieser Allgemeinheit auch
nicht bejahen möchte, so thue ich es doch unbedenklich,
wenn ich nur unsere heimathlichen Verhältnisse in's
Auge fasse.

Bei uns schuldet die Gesellschaft dem Gewerbe-
stande eine schwere Schuld und so lange sie ihm diese
nicht getilgt hat, ist er leistungsunfähig zur Selbsthilfe.

Aus allen Ländern kommt zu uns die Klage
über die Verschlechterung der Handarbeit, über das
Abnehmen der manuellen Geschicklichkeit, über den Ver-
fall des Handwerks. Wir denken: „tout comme chez
nous“ und trösten uns in unserem eigenen den nation-
alen Wohlstand gefährdenden Zustand mit dem „socios
habuisse malum.“

Ein gefährlicher Trost! Der Eine übersteht eine
Krisis, welcher ein Zweiter erliegt. Und wenn in unse-
rer Heimat die Veroute im Handwerk, die Gering-
schätzung manuelle Geschicklichkeit größere Dimensionen
angenommen hätte, als anderswo?

Und so ist's! Wenigstens größere als in England,
Frankreich, Deutschland, Belgien, den Niederlanden und
den scandinavischen Staaten; über die socialen Ver-
hältnisse anderer europäischer Staaten habe ich kein
sicheres Urtheil.

In Deutschland auch? Da schüttelt vielleicht
mancher meiner österreichischen Leser den Kopf und
verweist mich auf die bekannten Vorgänge in den Ar-
beiterkreisen und auf jene geflügelten Worte Reuleaux's:
„Billig aber schlecht.“

Bei alledem ist meine Behauptung richtig. Der
Auspruch Reuleaux's, meines verehrten Lehrers, be-
zieht sich nicht so sehr auf die technische als auf die
künstlerische Unvollkommenheit und ist ein Vorwurf,
der viel mehr die consumirende, als die producirende
Bevölkerung trifft, da der Produzent der Geschmacks-
richtung und der Opferwilligkeit des Publikums Rech-
nung tragen muß.

Jene socialdemokratischen Tendenzen sind zwar
eine nicht zu unterschätzende Gefahr für den National-
wohlstand Deutschlands, aber sie hindern nicht das Vor-
handensein eines soliden Bürger- und Handwerkerstan-
des, eines Nährstandes, durchdrungen von dem Be-
wusstsein seiner Nothwendigkeit und seines Werthes,
hoch gehalten von den übrigen Ständen des Landes.

Der Sohn des Handwerkermeisters, auch des ver-
möglichen, greift der Regel nach zum Handwerk des
Vaters; dabei, nach dem Maße seiner vorhandenen
Mittel, die Verwollkommnung seiner fachlichen Bildung
auf den Schulen suchend; denn der Stolz des Vaters
auf seinen Stand überträgt sich auf den Sohn. Und
wenn natürlich auch diese Regel viele Ausnahmen hat,
so gibt doch der Handwerkerstand nicht mehr Kräfte
ab an andere Berufsarten, als er im Austausch von
diesen empfängt. Die Statistik der Fachschulen bestä-
tigt diese auf eigener Erfahrung beruhende Behauptung.
3. B. sind bei ca. 3000 an den Gewerbeschulen
befindlichen Bauhandwerkerlern ca. 60% Meisteröhne
und ca. 40% Söhne von Vätern aus allen anderen
Ständen, namentlich aber aus dem Beamtenstande,
und zwar nicht nur aus dem subalternen Beamtenstand.

In Deutschland sind die Wege dem Unbemittel-
ten nicht so geebnet, wie bei uns; nur der wirk-
lich von innerem Berufsdrang getriebene und dabei
hervorragend befähigte junge Mann hat Aussicht, ohne
eigene Mittel zum Ziele zu kommen. Dieser Umstand
und dabei die allgemeine Werthschätzung des Nähr-
standes machen es zu seiner außergewöhnlichen Er-
scheinung, daß der vermögenslose, aber mit Söhnen
gelegene Beamte diese dem Handwerkerstande zuführt.
Bei uns in Oesterreich aber ist der Nährstand seit
langen Jahren auf's Intensivste ausgenutzt, ohne
Düngung; dazu haben mancherlei Umstände zusam-
mengewirkt. Zunächst die zahlreichen Reformen auf
den verschiedenen Gebieten des Staatswesens, der
großartig rapide Aufbau des Schulwesens, die Orga-
nisation des Heeres etc., deren plötzliches und gleich-
zeitiges Bedürfnis nach Hilfskräften zunächst kräften-
ziehend auf alle Stände wirkte, die ihrerseits ihren
Abgang aber rückwärts aus dem Nährstande unso-
mehr ergänzten, als die Cohäsion desselben längft
gelockert war.

Denn dieser Stand, die heutige Generation noch,
ist ohne seine Schuld auf einer Bildungsstufe zurück-
gehalten, welche seiner Bedeutung als wesentlicher
Factor des Nationalwohlstandes nicht entspricht. Der
Fachschule gänzlich entbehrend hat er im Wesentlichen

nur die alte Normalschule als Unterlage seiner Aus-
bildung. So in der Bildung zurückbleibend verlor er
im äußeren Ansehen und daher auch bald in seiner
eigenen Werthschätzung. Der Stolz der Handwerks ist
bei uns verloren gegangen und der Wohlstand des
Handwerks. Ohne Attraktionskraft, ohne Cohäsions-
kraft verliert er täglich an Boden.

Der Sohn des Handwerkers, nicht nur des be-
mittelteren (und deren gibt es wenige), wenn er eini-
germaßen Begabung zu haben scheint, hält sich zu gut
zum Handwerk des Vaters und wird von dielem für
zu gut gehalten, und welcher junge Mann scheint nicht
sich und seinen Eltern für begabt! Er strebt nach der
Hochschule oder wenigstens zur Lehrerbildungsanstalt;
selbst das Loos des Copisten hält er schlimmsten Falls
für begehrenswerther als das des Handwerkmannes.

Tagesneuigkeiten.

Communes. Heute Nachmittags findet eine
Sigung der städtischen Repräsentanz statt. An der Ta-
gesordnung werden folgende Gegenstände sein:

Bericht der juridischen Sachkommission in Ange-
legenheit der Dezentralisation der königl. Tafel.

Kommissionsbericht in Angelegenheit der Feier-
lichkeit aus Anlaß der silbernen Hochzeiten ihrer Ma-
jestäten.

Beschlußantrag des Repräsentanten Szentandrassy
in Angelegenheit des Baues eines im westlichen Stadt-
theile zu errichtenden Kanales.

Jahresbericht des städtischen Bürgermeisters pro
1878.

Antrag auf die Botirung einer Unterstüßungs-
Summe für die Szegediner Ueberschwemnten.

Gesuch des Kindergartenvereines um Anweisung
von Brennholz.

Gesuch des gewesenen städtischen Archivars um
einen Gnadengehalt.

Ersuchen des Episcopes gr. kath. Bischofes in
Angelegenheit der Nicht-Abhaltung von Jahres- und
Wochenmärkten an gr. kath. Feiertagen.

Petition um Ausbesserung der Kalvariaberger
Straße.

Beschlußantrag des Repräsentanten Szentandrassy
in Angelegenheit der am Tarczakuffe befindlichen Fa-
schinen-Wasserwehre.

Der Fiedényi-Feier, welche am 30. v. M. in
der hiesigen evang. Kirche stattfand, wohnte, außer
den Vertretern der hiesigen Civil- und Militärbehörden
ein zahlreiches Publikum bei.

Es war eine erhebende Feierlichkeit, die ihren
Eindruck gewiß auf Keinen der Anwesenden verfehlte.
Die Denkrede, welche bei dieser Gelegenheit ge-
halten wurde, veröffentlichten wir an anderer Stelle.

Sanitätsverhältnisse. Dem Berichte des Stadt-
physikus über die Sanitätsverhältnisse unserer Stadt
im ersten Jahresquartal, entnehmen wir folgende
Daten:

Die Gesundheitsverhältnisse im ersten Quartale
des laufenden Jahres können im Allgemeinen als
günstig bezeichnet werden, inwiefern außer der allmäh-
lich nachlassenden geringeren Pocken-Epidemie sonstige
Krankheiten in größerer Ausdehnung nicht vorkamen,
andererseits aber auch die Zahl der Todesfälle im
Vergleiche mit den Mortalitätsverhältnissen im vorigen
Quartale eine geringere war.

In den Vordergrund traten katarrhöse Krankhei-
ten und Entzündungen der Respirations-Organen, welche
jedoch einen günstigen Verlauf hatten.

Geboren wurden 46 Kinder männlichen und 46
weiblichen Geschlechtes, im Ganzen 92. Todtgeboren
wurden 5, u. z. 2 männlichen und 3 weiblichen Ge-
schlechtes. Die Zahl der Todesfälle beläuft sich auf
121, wovon 69 auf männliche und 52 auf Individuen
weiblichen Geschlechtes entfallen, darunter 66 Kinder
unter 5 Jahren. Die Zahl der Todesfälle war also
um 29 höher als die der Geburten.

Im städtischen Krankenhause befanden sich 74
Kranke unter ärztlicher Pflege und Behandlung, außer-
dem 130 ambulante Kranke.

Gegenstand der sanitätspolizeilichen Untersuchung
bildete das Bier, welches auf Grund der vorgenom-
menen chemischen Analyse zum Theil beanstandet wurde;
ferner der hier produzierte Essig, welcher als tadellos
befunden wurde; und schließlich die städtischen Gast-
lokale und Armenhäuser.

Sanitätspolizeiliche Obduktion wurde in einem
Falle vorgenommen und zwar an der Leiche eines
Ertrunkenen.

Festvorstellung. Aus Anlaß der Feier der sil-
bernen Hochzeit Ihrer Majestäten wird der Széchenyi-
für eine Theatervorstellung veranstaltet, deren Rein-
ertrag den Ueberschwemnten gewidmet werden wird.

Kreisnotär. Die Stelle des Matowiczker Kreis-
notärs ist gegenwärtig erledigt und wurde behufs Be-
setzung derselben der Konkurs ausgeschrieben. Näheres
im Inseratentheile.

Die Regelung des Bettelwesens steht in unse-
rer Stadt bevor.

Der Magistrat hat in Folge des in dieser An-
gelegenheit gefassten Beschlusses, diese Sache einer ein-
gehenden Berathung unterzogen und wird das Resultat
derselben in einem Berichte der Repräsentanz dem-
nächst vorlegen.

Wir werden die Grundzüge des Statutenentwur-
fes gelegentlich besprechen und sei an dieser Stelle
vorläufig nur noch bemerkt, daß dem Entwurfe im
Sinne des erwähnten Generalversammlungsbeschlusses
eine zu diesem Zwecke zu erhebende Communalsteuer
zu Grunde liegt.

Garnisonwechsel. Das hier garnisonirende Bataillon des k. k. 5. L.-Regimentes wird nach Leutschau in Garnison verlegt und soll der Abmarsch bereits am 16. d. M. stattfinden.

Das leutselige, feiche Offiziers-Corps des Bataillons verstand es, auch während seines verhältnismäßig kurzen Hierweilens sich nicht nur in Militärsondern auch Civilkreisen so allgemein beliebt und der ungetheilten Sympathien in solchem Maße theilhaftig zu machen, daß dessen Scheiden aus unserer Mitte allgemein auf das lebhafteste bedauert wird.

Refrolog. Am 1. d. M. verschied Stefan Lakner nach längerem, schmerzvollen Leiden im 61. Lebensjahre.

Das Leichenbegängniß fand am 3. d. M. unter Theilnahme zahlreicher Leidtragender statt. Der Dahingegangene war Repräsentant der kön. Freistadt Eperies. Friede seiner Ruhe!

Neuer Petroleumfund. In Körösmező, einem im Nordosten von Ungarn, an der Grenze von Galizien liegenden Orte, bohren die Herren Laib Rosenfranz und Consorten auf Petroleum. Die Bohrung ist schon bis auf ungefähr 36 Meter Tiefe vorgeschritten und das Ergebnis ein sehr befriedigendes, indem die Quelle binnen 24 Stunden 40—60 Liter sehr gutes Naphta ergibt, welches dem amerikanischen Petroleum in Qualität nicht nachsteht. Die Bohrung wird unter der Leitung eines galizischen Sachmannes ausgeführt, nach dessen Ansicht ein sehr schönes Resultat zu erwarten ist, da er die Gegend von Körösmező für sehr ölfreich hält und glaubt, daß eine sehr ergiebige Naphtaquelle aufsteigen werde, wenn man einmal eine Gesteinsschicht erreicht hat. Leider ist bei dieser Bohrung schon ein Arbeiter verunglückt, indem der Strich des mit Erde gefüllten Förderkorbes beim Aufziehen riß und in die Tiefe fiel.

Gegen den Wucher. Aus hauptstädtischen richterlichen Kreisen erhält „Pesti Hírlap“ folgende Zuschrift: „Die gewöhnlichen gesetzgeberischen Verfügungen gegen den Wucher, wie Beschränkung des Zinsfußes oder Bestrafung des Wucherers, haben nicht den geringsten Werth, der Wucherer kann sie umgehen, indem er dem Kreditwerber nur einen Theil des auf dem Wechsel oder Schuldcheine figurirenden Betrages oder statt Baargeldes zum Theil wenig werthvolle Gegenstände übergibt. Der Zinsfuß ist nicht die Hauptsache beim Wuchergeschäft, sondern die Verpflichtung, das Geld auf einmal zurückzahlen. Die Schuld könne auch bei höheren Zinsen zurückgezahlt werden, wenn die ratenweise Tilgung gestattet wäre; das aber geht wider die Berechnung des Wucherers. Er schraubt die Zinsen darum in die Höhe, damit ein Theil unbezahlt bleibe und durch das fortwährende Anwachsen des Kapitals der Schuldner nicht in Ordnung kommen könne. Die Aufgabe wäre also, das Opfer zu rangieren. Im Gesetze müßte folgendes ausgesprochen werden: Wenn eine Schuld eingeklagt wird und der Richter zur individuellen Ueberzeugung gelangt, daß ein Fall von Wucher vorliegt, kann er das Exekutionsverlangen zurückweisen und die ratenweise Abtragung bewilligen. Nur diese Raten und deren 6%ige Verzugszinsen wären mit Strenge einzutreiben. Dies würde die Opfer gegen die Unerfülllichkeit ihrer Peiniger schützen und die Wucherer bewegen, ihre Schuldner unter erfüllbaren Bedingungen zurückzahlen, daß sie das Joch abschütteln.“

Plaudereien.

Simonides, der schwermüthige Dichter von Cheos hatte einst ein Lied gesungen, worin er die Gesundheit als das höchste irdische Gut pries und verherrlichte.

Nun man braucht nicht eben ein griechischer Dichter zu sein, um das Richtige dieses Gefanges zu erfassen. Sind wir ja z. B. zum großen Theile auch selbst vielmehr klassisch als Klassiker, vielmehr Epiker, als Griechen und sind uns der Wahrheit jenes Dichterspruches trotzdem vollkommen bewußt.

Epidemische Krankheiten, welche zu Ende des vergangenen Jahres in so drohender Gestalt ihr schreckliches Haupt erhoben, finden bekanntlich in der schlechten Luft ihren getreuesten Verbündeten; denn diese ist es, durch welche sie ihre unsichtbaren Polypenarme ausstrecken, um in den Reihen der Sterblichen Lücken zu reißen und Lebensblumen unbarmherzig hinwegzupflücken, deren Zeit noch nicht gekommen ist.

Wie hieraus zu ersehen ist, haben wir unser Hauptaugenmerk der Luft zuzuwenden. Nun in dieser Hinsicht sind wir gut bestellt. An Luftinspektoren, die mit wahrer Hingebung ihres Amtes wolten, leiden wir zum Glück keinen Mangel, weshalb wir auch nach dieser Richtung hin keinen Grund haben, besorgt zu sein.

Auch die Witterung kommt uns in dieser Beziehung zu Hilfe und dies ist wol der Grund jener zahlreichen Verlegungen in den Ruhestand, welche jüngst stattfanden, ohne im Amtsblatte publizirt zu sein. Die Verlegungen in den Ruhestand, von denen hier die Rede ist, betrafen zumeist Winter- und Oberrocke, deren wattierte Tugenden mit den warmen Tendenzen der lachenden Frühlingssonne nicht recht in parlamentarischen Einklang zu bringen waren.

Alt und Jung, Groß und Klein strömte daher auf die Trottoirs, um unter der blauen Himmelsdecke, in der frischen Luft Erholung zu suchen.

Für physische Erholung hat also der über unsere Hauptern schwebende gültige Himmel bestens gesorgt. — Doch wie für uns die physische Erholung ein Bedürfnis ist, ebenso bedürfen wir auch der geistigen.

Für diese letztere hat wieder in erster Reihe der Szegényi-Lör geforagt, indem er Samstag Sziligelis beliebtes Lustspiel „Fenn az erno ninesen kas“ zur Aufführung brachte.

Das Sujet dieses Lustspieles ist so recht aus dem Leben gegriffen. Wir sehen da einen biederen Advokaten, der neben mäßigen Einkünften und einigen selbstverworbenen Vermögen eine schöne, prunkfuchtige Frau und zwei ballfähige Töchter besitzt. Er ist ein herzenguter Mann, der seinen Corpus juris im kleinen Finger hat, nebstbei aber ein großer Pantoffelheld ist, der seiner Frau nichts zu versagen vermag, obwohl er dessen bewußt ist, daß die von der schönen Gehälftin an seine Börse gestellten Ansprüche das richtige Maß übersteigen. Er glaubt das Hausregiment zu führen und ist im Grunde genommen, doch nicht viel mehr als ein einfaches Exekutivorgan des Willens seiner schönen Frau, die eine so feine Diplomatie zu entwickeln versteht. Nebenbei ist es ein lebenswürdiger Taugenichts, der unsere Aufmerksamkeit auf sich zieht; ein Heberalls- und Nirkends, ein junger Mann, der nichts besitzt als Schulden, der aber trotzdem großthut und in der Gesellschaft eine Rolle spielt, bis endlich allerorts — obwohl noch zur rechten Zeit — erfolgende Enttäuschungen dem Wahn ein Ende machen und Alles in das rechte Geleise kömmt.

Ein Bild aus dem Leben gegriffen! Die Vorstellung, welche an anderer Stelle eingehend gewürdigt wird, kann als eine überaus gelungene bezeichnet werden. Die brillanten Sambaen, in denen das Stück geschrieben ist, erklingen so wohlklingend, hell und rein, daß es Jedermann ein sichtlich Vergnügen bereitet.

Es regnete wohlverdiente Bouquets und reichliche Beifallsbezeugungen wurden gesendet.

Ist es daher ein Wunder, wenn Diejenigen, deren hingebungsvollen Bemühungen das Zustandekommen der Vorstellung zu verdanken ist, mit Stolz und Freude umherblickten. Der allgemein beliebte Leiter des Theaterkomites sah sich durch den überreichenden Erfolg für seine eifrigen Bestrebungen gewiß reichlich belohnt und dem geschäftigen, kleinen Dilettanten-Papi konnte man es ansehen, daß ihm das Herz im Leibe lachte.

Während der Vorstellung fiel ein Bouquet so dicht an die Lampen, daß es zu explodiren drohte. Ein herzhafter Mann der Feuerwehr hob es auf und beseitigte die Gefahr.

Endlich haben wir auch läuten gehört. Diesmal war es nicht der gute „Andreas“, welcher von schwindelnder Thurmeshöhe brummend und summend die Mittagszeit und Beesper verkündet; es waren jene beliebten Glocken, deren lachende, neckische und melodische Klänge an allen Theaterkassen „Sechserl“ und Zwanziger in ganz ungewöhnlicher Menge erklingen lassen: „Die Glocken von Corneville.“

Die herrliche, kleine Direktrice, Frau Gerösi, entfaltet als Serpolette einen Humor und ein Spiel, welche das zum Erdrücken gefüllte Haus zu einem donnernden Beifallssturme hinriß.

Reichlichen Beifall erntete auch das reizende Schwesternpaar Eigenmeyer, deren Solotänze die Vorstellungen des Herrn Gerösi für alle echten Theater-Habitues besonders anziehend macht.

„Denn jeder vornehme, noble Mann, Sieht sich die Künstler mit Vorliebe an, Besonders — die weiblichen, wenn sie recht nett, Am liebsten die Damen vom Ballett.“

wie jener unsterbliche Kunstmäcen sagt.

Außer den Glocken von Corneville wurden das Volksstück Piros bugyellaris und die Operetten Madame Herzog und Marjolaine vor gut ausverkauften Häusern aufgeführt.

Als die Gesellschaft, die mit dem Nachmittagszuge aus Kalchau hier eintraf in der Stadt anlangte, hatten sich sämmtliche Theater-Habitues und unsere goldene Jugend vor der Zuckerbäckerei versammelt um als Augenzeugen dem Einzug der Künstlerwelt beizuwohnen.

Die Augenweide beschränkte sich aber bei dieser Gelegenheit lediglich auf den Anblick der Herren vom Orchester, die mit Blas- und Streichinstrumenten aller Art versehen, vorbeidefiliren mußten.

Trotzdem es dem allgemeinen Wunsche entsprach, daß die Gesellschaft herüberkam, um unser Publikum mit den neuesten Sensationsstücken bekannt zu machen, gab es doch wieder Manche, die hierüber ihrer Unzufriedenheit Ausdruck verliehen.

Es sind dies eben diejenigen, denen nichts recht ist, was immer geschieht mag.

Es sind Diejenigen auf die sich Bechsteins Verse so passend beziehen lassen:

„Ich bin verdrießlich!
Weil ich verdrießlich bin,
Weil ich verdrießlich bin,
Weil ich verdrießlich bin,
Sonne scheint gar zu hell,
Vogel schreit gar zu grell,
Wein ist zu sauer mir,
Zu bitter ist das Bier!
Dort wird Musik gemacht,
Dort wird getanz, gelacht,
Dort wirft man gar den Hut;
Wie mich das ärgern thut!
Weil nichts nach meinem Sinn,
Weil ich verdrießlich bin,
Bin ich verdrießlich.“

Der lachende Himmel hat sich umwölkt, es rieft ein feiner Regen, wie Thränen. Man will uns nehmen, die uns während ihres kurzen Hierseins lieb geworden: die Schmucken, tapferen Bayern.

Nicht umsonst wurde neulich im Theater gesungen:

„Sindelyezik a kaszárnya tetejét...“

Ahmed.

Literarisches. Die soeben erschienene Nummer 26 des illustrierten Familienblattes „Die Heimat“, IV. Jahrgang 1879 enthält: Das böse Gewissen. Von Dr. Joh. Emmer. — In schlafloser Nacht. Gedicht von Stephan Milow. — Teresita. Novelle von F. A. Bacciocco. (Schluß). — Illustrationen: Straffe und Moschea in Serajewo. Originalzeichnung von J. S. Kirchner. — Die Haut und ihre Pflege. Von Prof. Dr. Heinrich Auspiz. — Hadshi Suleiman, der Heilige von Serajewo. Von Curt v. Zelan. — Türkische Erlebnisse und russische Schicksale. Geschichte eines Mitgenommenen. Von Dr. Adrian Schüding. XII. — Steinmarder. Von Aglaja von Enderes. Illustration: Steinmarder. Nach einer Zeichnung von Friedrich Specht. — Ein Schachkästlein altdösterreichischer Kunst in den Tiroler Bergen. Von G. Dahlke. — Aus aller Welt (Die Helden der Prager Brücke. — Federstich seine Bedeutung und Verwendung. — Eine ungewöhnliche Verkehrsstörung. — Ein Nimrod der Wüste. — „Wilde“ Schulkinder. — Spanischer Salat. Un-eigennütziges Wirthe).

Abonnements auf die „Heimat“ vierteljährlich 1 fl. 20 kr., mit Postversendung 1 fl. 45 kr. — auch in Heften à 20 kr. am 15. und letzten eines jeden Monats. Durch alle Buchhandlungen und Postanstalten zu beziehen.

(Verlags-Expedition der „Heimat“, Wien I. Seilerstätte 1.)

Fruchtpreise vom 4. April 1879.

Woggen per 100 Kilogr.	fl.	5.—	5.25
Weizen „ 100 „	„	7.—	7.50
Gerste „ 100 „	„	4.75	5.50
Papier „ 100 „	„	3.50	4.—
Wais „ 100 „	„	—	—
Erbsen „ 100 „	„	6.—	8.—
Linten „ 100 „	„	5.—	9.—
Höfen „ 100 „	„	5.50	6.75
Erdäpfel „ 100 „	„	—	1.50

Felelős szerkesztő: *Kyss Géza.*

Kiadó-tulajdonos: *Az Eperjesi Bankgyűjtet.*

865. k. i. sz.

47

Pályázati hirdetmény.

Sárosmegeye makoviczai járás szakaszának körjegyzői állomása üresedésbe jövé, annak választás utján leendő betöltése céljából az 1871. XVIII. t. c. 83. §-hoz képest ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

A választás határnapjául f. évi aprilhó 24-ik napjának reggeli 10 órája Ladomér községbe tüzetik ki.

Ennélfogva felhivatnak mindazok, a kik ezen 400 frt évi fizetés és 25 frtnyi lakbérrel javadalmazott körjegyzői állomást elnyerni ohajtják, hogy a fentebb idézett t. cikk 74. és 75. §-ában előirt kellekekkel felszerelt írásbeli folyamodványaikat a választási határidőn belől alólírott szolgabírói hivatalnál nyujtsák be.

Kelt Szvidnikén 1879. március 29-én.

Megbizásból

Úsz Antal,

tb. szbiró-segéd.

A kis sétatér mellett a Mária-utcában 187. sz. alatt lévő 7 szobából s egyéb melék helyiségekből álló, **Berzeviczy Szilárd** tulajdonát képező ház f. évi juliushó 1-től fogva bérbe adandó vagy szabad kézből eladó. — Bővebb értesítést ad id. **Dessewffy Ignác.** 48

Local-Veränderung.

Endesgefertigter beehrt sich hiemit anzuzeigen, daß er sein Geschäft vom 1. April aus dem **Kaiserlichen Hause**, neben der kön. Post, in das **Novak'sche Haus Nr. 330** neben der Makoviczky'schen Apotheke verlegt hat, bei welcher Gelegenheit sich Gefertigter die Freiheit nimmt sein **reichhaltiges Lager** in **Herren- und Damen-Schuhwaaren** einem p. L. hochgeehrten Publikum bestens anzuempfehlen.

Hochachtungsvoll

Josef Mizzák.

46 2-3

Seit 1. November 1878

beträgt das Postporto für Pakete bis zu 5 Kilo Brutto von Triest nach jeder Poststation Oesterreich-Ungarn bloß 30 Kr. und bietet sich so für Jedermann Gelegenheit, Kaffee, Reis, Südfrüchte, Gemüse u. in kleineren Quantitäten zu en gros Preisen zu beziehen. 32 6-15

Ima Ceylon feinsten Perl-Coffee	per Kilo fl.	1.80
Ima Feinster Cuba „	„	1.70
Ima Supperfeiner Rio „	„	1.20
Ima Arab, echter Mocca „	„	1.50
Ima Feinster Java „	„	1.45

Bersende in Säcken à 4¹/₂ Kilo Netto unter Nachnahme oder Einsendung des Betrages.

■ Ausführlichen Preis-Courant sende auf Verlangen franco.

G. Singer, Triest.